

אגרת זיכיון? כא

על דמת כוננות ביחידת מינואים

חיימקה יקירי

לו הצגתי לפניך את השאלה הבאה: «כיצד מכניסים ומחזיקים גודל שלם בארגון קטן?», היית ודאי סבור שאני מהתל בך. אך בשבילי ובשביל דומים לי — המפקדים על יחידות מילואים — אין שאלה זו בגדר מהתלה או חידה. כידוע, אין חיילי היחידות שלנו מוחזקים במתנות או במאהלים, אלא פריהם ונתניהם האישיים רשומים ומתחזקים בארגונים ארגונים, כשהחיילים עצמם מנהלים חיהם האזרחיים — ברוך ימות השנה — בבתיהם או במקומות העבודה שלהם באורח בלתי מוטרה.

הודות לשיטות גיוס מהירות של האנשים ולרמת כוננות גבוהה שמקיימים במפקדות הסדירות, מסוגלים אנו להמר תוך זמן קצר ביותר תוכנו של כל ארגון, ביחידה מאורגנת ומצוידת כהלכה.

ובכן, זה סודו של «הגודל בארגון קטן». אך בטרם ארחיב את הדיבור בנושא זה ואגלה לך מעט-מועיר כיצד מתחולל הפלא הזה הלכה למעשה (הרי את ההלכה מכיר אתה לא פחות ממני), חייב אני להתנצל על שנכנסתי ללהט הכתיבה של מכתב נוסף אליך, מבלי שפתחתי בכמה מילות הסבר על תוכנו הצפוי.

אם את מכתבי הראשון אליך הקדשתי ל«גורם האדם», הרי יש בדעתי להרחיב הפעם את היריעה בשני נושאים נוספים, אשר יש בצירופם כדי להוליד את יחידת המילואים האידיאלית והכשרה למלחמה. מלבד אותו נושא רבי-חיבות של הכרתם הטובה של אנשיו, של העמקת רוח אחות-הגשק בקרבם ועידוד גאות היחידה (נושא שהתעכבתי עליו במכתבי הקודם אליך), יש לו למפקד על יחידת מילואים שני תפקידים מכריעים, אשר על טיפוחם הוא חייב לשקוד בכל עת תמיד: —

- קיום רמת כוננות גבוהה לגיוס ולהצטיידות בשעות חירום;
- שמירה על כוננות מבצעית וכושר מבצעי של יחידותיו.

אעמוד על הנושאים אחד-אחד, ואתחיל בכוננות לגיוס ולהצטיידות בשעות חירום. אלינא תתרעם ואלניא תפקע סבלנותך, חיימקה ידירי, למקרא דברי הקדמה אלה. אינני מתכוון בהמשך דברי להלאותך בתקציר מתוקן ומחודש על נושא «נוהל גיוס-חירום», יען כי זכור לי היטב תקצירך המוצלח בנדון, אשר שימש חומר לימוד במספר בתי-ספר של צה"ל. משום כך אמנע גם מלכתוב לך דבר או חצי דבר על הנוהלים עצמם, — שהתמחית בהם כליכך בעת חיבור תקצירך הנוודע. אך, מאידך גיסא, יש בדעתי לספר לך משהו על הדרכים בהן מיישמים נוהלים אלה בפועל בתוך היחידות, כי מאז כתבת תקצירך צעדו והתקדמו יחידות המילואים כברת דרך ארוכה.

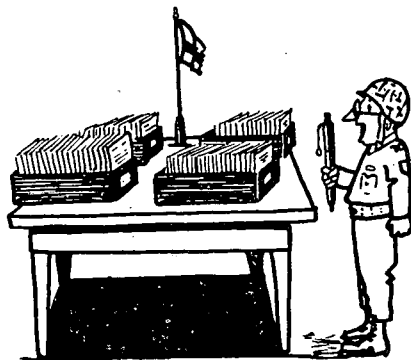
גורלם ומקומם של הנוהלים הכתובים המתייחסים לגיוס, אינו שונה מגורל אותן הפקודות המרובות המחייבות בשטח נושא «שירות-הבטחון» — עליהן כתבתי במכתבי הקודם. נוהלים נשמרים בהקפדה רבה, והיינו, אנו שמים לב לכל נפעל בניגוד להם, אך במציאות ובחיי יומיום הפכו הללו למעין תמונת רקע או מסגרת שכל יחידה ממלאה אותה תוכן משלה. היחידות סיגלו לעצמן שיטות ונוהלי גיוס מקוריים ביותר, כדי רוח האלתור וכושר האמצאה הטובה עליהן; שיטות שעונות על האופי והתנאים המיוחדים של כל יחידה.

דרך-אגב, חיימקה, אני-עצמי נכיתי קשה מאוד בנושא זה בבואי ליחידה. מתוך שהאמנתי כי הסדר והסטנדרטיזציה הם מעמודי התווך של כל יחידה טובה, החלטתי עם קבלת הפיקוד על יחידות המילואים שלי, להשליט סדר ולהנהיג אחידות" בנוהלי הגיוס השונים. האמנתי כי אחידות זו תסייע לי לשלוט ביתר יעילות על היחידות בהתגייסותן ולהגיע למפתח אחיד בהקצבת אמצעים ובלוח הזמנים בגיוס. אך עם התעמקי בבעיה יותר ויותר, ולאחר שהכרתי את הקומבינציות הזרירות והנפלאות של כל אחת מן היחידות, חזרתי בי מהר מאוד והחלטתי לשכוח את תכנית הסטנדרטיזציה. נוכחתי לדעת במהרה כי היחידות השכילו לנצל ניצול מלא את כל "פוטנציאל-הכוננות" שעומד לרשותן, לרבות סלפונים ואופניים שברשות החיילים ובני משפחותיהם, כדי לבצע את הגיוס במהירות המכסימלית.

סבורני, אגב-אורחא, כי בענין ניצול "פוטנציאל-הכוננות" בגיוס-חירום הרחקנו לכת במידת-מה, ואילו לא הפסקנו את הדבר בעוד מועד באמצעים דרסטיים למדי, היה הופך הגיוס לספורט-משפחתי של חיילינו או אף לתחביב לאומי. אולי שמעת כבר את הסיפור על אחד מחיילינו שמשמש כמפיץ צוים של חוליהו, ואשר "הכשיר" את בנו בכורו בן ה-14 להפיץ את הצוים במקומו? האם חשבת על דרכי אלתור כאלה בעת שכתבת את תקצירך?

כן סבורני שיש בשיטות הגיוס המשוכללות שלנו היום כדי מתן תשובה לדברי סיכומך העוקצניים באותו תדריך מפורסם שנתת לי על המילואים, באמרך: "...אני, מי שמכיר את בעיות המילואים, מעדיף לספק על חיילים חיים מאשר על כרטיסיות מדומות וגנונות...". דברי הסלידה מהתעסקות במילואים, שנאמרו על ידך, הציקו לי הרבה זמן עד אשר הגעתי למסקנה המעניינת כי ההבדל בין היחידות שלי המוחזקות בצורת כרטיסיות בארגונים ובין יחידותיך "החיות", אך המפוזרות, מי בצפון ומי בדרום, מי באימונים ומי בתעסוקה, הוא קטן מאוד מכל הבחינות הצבאיות המעשיות. האמנתי לי כי כל יחידה שלי הגנוזה בתוך ארגון, היא לא פחות "תחת-היד" מאשר כל יחידה שלך שעסוקה בכל תעסוקה שהיא מחוץ למחנה הקבע שלה — והרי אין זה סוד כי לרוב אין היחידות שלך מכוונות ומרוכזות במחנה אחד.

ויתר עליכן: אם תאמר כי לא רואה אני את חיילי יום-יום במסדר-הבוקר שלהם, הרי אשיב לך, כי אמנם מסדר-הבוקר לא מתקיימים אצלנו. אך לו החליט היום אלוף הפיקוד שלי כי הוא רוצה יחידה כלשהי למסדר-הבוקר מחר, או אם תירדש באורח פתאומי למשימה כלשהי, בין אם לסייע לנפגעי אסון-טבע או להגיב על פגעי אויב, יכול לבך להיות סמוך ובטוח כי האנשים יתיצבו בזמן, ובמקום המיועד להם.

אותם "מועדים רצויים" להתייצבות או אותו לוח זמנים המוכתב בנוהלים, מקויים; וברוב המקרים אף מצאתי כי הגיוס מתבצע בתקופה הרבה יותר קצרה מן הנדרש והמוכתב מלמעלה. אל-גא תאשימני

ביהירות ובהתרברבות: רצוני רק למסור לך דברים כהויתם על רמת כוננות שאליה הגיעו יחידות המילואים כתוצאה משניים אלה:

- נוהלים בדוקים ומתורגלים, אשר לפיהם ניתן לבצע את גיוס החירום כפעולת שרשרת שקטה, סמויה ומקיפה מבלי שתהא מופרעת, ככל האפשר, מפעולות אויב צפויות.
- רצונם העז של האנשים להתייצב ליחידותיהם בכל התנאים ועל אף כל הקשיים והשיבושים שעוללים לצוף בדרכם.

אם היו לי ספקות לגבי הענין שתמצא בנושא גיוס חירום, הריני משוכנע כי בנושא של כוננות מבצעית וכושר מבצעי התעניינותך מובטחת. לא היית ודאי מתנגד לו ספרתי לך על ענין זה ביתר הרחבה, אולם חוששני כי אצטרך להכזיבך. אני מוכן לומר לך מה אנו עושים כדי שתישמר כוננות

מבצעית גבוהה ויש לנו אמות-מידה לבדוק רמות כוונות אלו, הן באורח אבסולוטי והן באורח יחסי. אך באשר למדידת הכושר המבצעי של היחידות, טבורני, כי רבים מדי הנעלמים, ומאידך גיסא, חסר לנו קנה-המידה האיוביקטיבי שבעזרתו נוכל לבחון כושר מבצעי של יחידה כלשהי בעתות שלום.

ברם, אם תשאלני מה דעתי ומה אמונתי, אשיב לך ללא צל של היסוס כי אני מאמין בכושרן המבצעי של יחידות המילואים, ושוכנעתי בדבר עליידי הישגי היחידות בעתות שלום ועליידי מבצעיהן בימי-מלחמה. יחידות המילואים, ודוקא בשל הגיל הממוצע הגבוה יותר של חייליהן, הראו יציבות, יכולת-עמידה גבוהה בקשיים וכושר-סבילות רב, שעה שהונהגו בצורה נכונה, והמפקדים יכלו להפיק ולנצל את חוש האחריות, את תחושת התכליתיות וכושר הריסון העצמי והמשמעת העצמית בהם הונגו חיילי המילואים שלנו. אנו יודעים כי כושר מבצעי איננו דבר שנרכש באורח חד-פעמי והופך לנכס-תמיד של היחידה. אנו מסכימים כי יש לעמול תקופות ממושכות באימונים ובלימודים מפרקים — ואף לאחר אלה, רק ההכשרה המוקדמת בשדה האימונים ביחד עם הנסיון המעשי עשויים להקנות ליחידה את הכושר המבצעי הגבוה. שומעים אנו באורח חוזר ונשנה טענות מפי מפקדים, ובעיקר מאלה המפקדים על יחידות סדירות, כי נתוני יסוד אלה אינם קיימים ביחידות המילואים שאנשיהן חיים להם בביתם בנחת ובנוחיות ההולכות וגדלות משנה לשנה. ומכאן יש ומפקדים אלה מגיעים גם למסקנות שאינן זהות עם אלו שאני הגעתי אליהן.

על מה איפוא מבסס אני את הנחתי ואמונתי בדבר הכושר המבצעי של יחידות המילואים שאותן הבעתי ללא צל של היסוס? אני עושה זאת בהסתמכי על שלושת אלה אשר מהוים יסוד איתן לכושר מבצעי מעולה:

● הכוונות המבצעית הגבוהה, לרבות אימוני היחידות, הכשרת בעלי-המקצוע ומעל לבל שמירה על רמת המפקדים;

● הציווד והנשק הטובים שבידי היחידות;

● המסורת והמוראל הגבוה של היחידות.

אך, כאמור, רק מבחן המציאות יוכיח את נכונות דברי.

בסיכום לשני מכתבי אליך לא הייתי רוצה להשאיר אצלך את הרושם כי ביחידות המילואים הגענו אל המנוחה והנחלה וכי הכל כבר שפיר. מה שהשתדלתי לעשות הוא להרגיש ולהעלות כמה מן ההישגים החשובים שהושגו בשנים החולפות, ולאפשר לך הצצה לתוך תוכה של יחידת מילואים. אין לך יחידה צבאית שהיא כליל השלמות ואין בה מקום לשיפורים נוספים — וגם בזאת יחידות המילואים אינן נבדלות מכל יחידה אחרת.

אך לו שאלתני, מהו הדבר שחסרונו בולט ביותר ביחידות המילואים, הייתי עונה לך: בית ליחידות המילואים עם מטוח זעיר ומגרש אימונים בקרבתו. הכרחי, לדעתי, כי בעתיד הקרוב יוקמו בתר-מילואים בפרורי הערים הגדולות ובמספר איוורים כפריים; בבתים אלה יהיה צורך לרכוש את לשכות הקישור, אולמות וחדרי לימוד, מחסן נשק ומחסן ציוד-אימונים, כדי שנוכל לנצל לאימון ולהסברה גם את ההתיצבויות השגרתיות; כן יאפשר לנו בית כזה, עם מטוח בקרבתו, לבצע אימונים, כנסים והרצאות שביצועם כיום כרוך בהוצאות רבות ובקשיים ארגוניים רבים.

בתקווה כי מצאת ענין בדברי ותזקק להם בקרוב.

שלך כתמיד

יעקב